

# MUUTOS

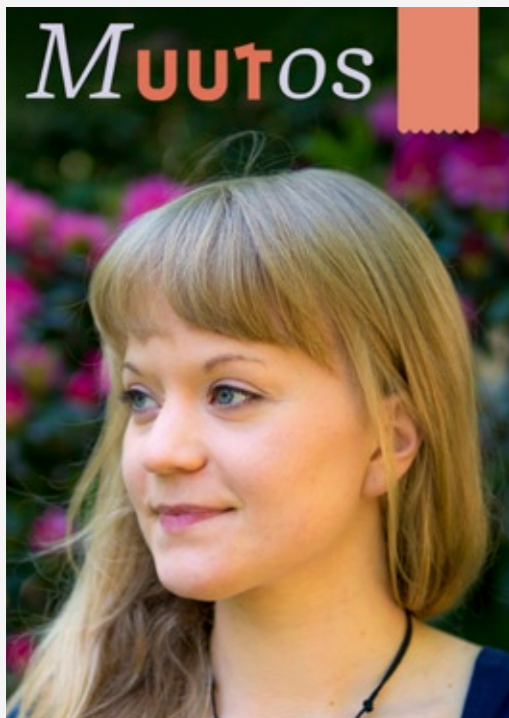
1/2017  
30. HEINÄKUUTA 2017  
WWW.UUT.FI

Uskonnot ja seksuaalietiikka

Kokemuksia  
Bahá'í-uskonnosta

UUT:n uusi vertaistuen koordinaattori

**Laura Laukkanen**



# MUUTOS-lehti

1/2017

Lehteä toimittaa Uskontojen uhrien tuki UUT ry.  
Vastaava toiminnanjohtaja; Joni Valkila.  
Lehden taitto; Matti Pohjola, Alfa-Tiimi  
Paino; Suomen Uusiokuori Oy

ISSN 2323-8577 (painettu)

ISSN 2323-8585 (verkkójulkaisu)

Copyright © Uskontojen uhrien tuki UUT ry

Kuvat: UUT, freeimages.com, IStockphoto

Kannessa UUT:n tuore vertaistukikoordinaattori Laura Laukkanen

## Uskontojen uhrien tuki UUT ry kiteytettynä

UUT:n tavoitteena on tukea uskonnollisissa yhteisöissä vaikeuksiin joutuneita ja heidän läheisiään vertaistuen keinoin. Uskonyhteisön jäsenyys tai yhteisöstä eroaminen voi olla ahdistavaa ja mielenterveyttä koettelevaa. Tarjoamme tukea vertaistukipuhelimen, sähköpostien ja erilaisten ryhmätapaamisten muodossa sekä kirjallisesti esimerkiksi tämän lehden välityksellä. Lisätietoja vertaistuesta löytyy nettisivuiltamme.

UUT on yhteiskunnallinen vaikuttaja, joka pyrkii edistämään ihmisoikeuksien toteutumista uskonyhteisöjen sisällä tiedottamalla yhteisöissä esiintyvistä ongelmallisista ilmiöistä. Kokemusasiantuntijuudellamme on kysyntää yksityisten ihmisten, toimittajien, tutkijoiden ja viranomaisten keskuudessa.

## UUT:n vertaistukipuhelimet:

Helsingin vertaistukipuhelin: 0400 466 990

Turun vertaistukipuhelin: 050 55 88 318

Puhelut maksavat normaalin puhelinmaksun. Puhelimiin vastaajat tekevät vapaaehtoistyötä. Heillä on henkilökohtaisia kokemuksia uskonyhteisöjen toimintaan liittyvistä ongelmista. Vapaaehtoistyössään he ovat kohdanneet monia ihmisiä, jotka ovat kokeneet hengellistä tai muuta väkivaltaa useiden eri yhteisöjen taholta. Mikäli puhelimeen ei heti vastata, soitathan rinnakkaisnumeroon.

## Yhteystiedot

Toiminnanjohtaja: Joni Valkila

Sähköposti: tiedotus@uut.fi

Internet: www.uut.fi



MAALAUS: HUGO SIMBERG; HAAVOITTUNUT ENKELI

SOSIAALI- JA TERVEYSMINISTERIÖ TUKEE UUT:N TOIMINTAA



## Sisällys:

### 4 Päätoimittajalta

PÄÄTOIMITTAJAN KATSAUS LASTENSUOJELUN YHTEISKUNNALLISEEN TILANTEeseen USKONTOJEN UHRIEN NÄKÖKULMASTA

### 5 UUT:n hallituksen uuden jäsenen esittely; Erno Vanhala

ERNO VANHALA VALITTIIN UUTENA JÄSENEENÄ UUT:N HALLITUKSEEN.

### 6 Uskontojen seksuaalieettisiä ongelmakohtia yleisten seksuaalioikeuksien näkökulmasta

USKONNOT OVAT AINA OLLEET VOIMAKAS SEKSUAALIETIIKAN MÄÄRITTÄJÄ. KUINKA NYKYAJAN ARVOMUUTOKSET VAIKUTTAVAT ASIAAN?

### 9 Entisten mormonien yhteisö kasvaa kohisten

MORMONIKIRKOSTA EROTAAN TIHENEVÄÄN TAHTIIN JA ERONNEET VERKOSTOITUVAT AHKERASTI.

### 10 Seuraajiaan hyväksikäyttävä uskonnollinen johtaja

ARTIKKELI MORMONIKIRKON PERUSTAJAN, JOSEPH SMITHIN PIMEÄÄN PUOLEEN

### 13 Selkeän sekava parantaja

PARANTAJA MARKO SELKOMAAN MUKAAN JEESUKSEN RISTINKUOLEMA POISTAA PAITSI SYNIT, MYÖS RUUMIILLISET TAUDIT JA VAIVAT.

### 14 Kiltti tyttö

KILTIN TYTÖN ELÄMÄNTARINA ELÄMÄNKOHTALOIDEN JA USKONYHTEISÖN RISTIPAINEESSA

### 16 Täydellisyyden tavoittelusta takaisin ihmisyyteen

SENSUURIA, EHDOTTOMUUTTA JA UHRAUTUMISTA - ELI KAHDEKSAN VUOTTA BAHÁ'Í-USKON JÄSENEENÄ

### 18 Tuoreen koordinaattorin terveiset

LAURA LAUKKANEN ON UUT:N UUSI VERTAISTUEN KOORDINAATTORI. LAURAN KATSAUS VERTAISTUEN TILANTEeseen.

### 19 Puheenjohtajan palsta

TERHO MIETTISEN JA RAIJA PELLIN KIRJOITTAMA KIRJA: HARHAANJOHTAJAT ON VASTIKÄÄN JULKAISTU. MISTÄ KIRJA KERTOO JA MITEN SE ON OTETTU VASTAAN?

### 20 Tue UUT:n toimintaa liittymällä jäseneksi!

# Päätoimittajalta

Hengellinen väkivalta ja uskonyhteisöissä esiintyvät ongelmat ovat olleet paljon esillä julkisuudessa viime vuosien aikana. UUT on osaltaan ollut luomassa tätä julkista keskustelua ja osallistunut siihen, mutta asialla on ollut myös muut toimijat kuten tutkijat ja tietokirjailijat. Viranomaisille on esitetty vaatimuksia puuttua tilanteeseen. Lapsiasiavaltuutettu Tuomas Kurttila teki helmikuussa aloitteen lainsäädännön muuttamiseksi siten, että yhteiskunta puuttuisi uskonyhteisöjen toimintaan nykyistä enemmän lasten oikeuksien toteutumisen turvaamiseksi. Aloite on mielestä suuri saavutus ja UUT voi ottaa ainakin vähän itselleen kunniaa siitä, että lapsiasiavaltuutettu on ryhtynyt toimiin tässä asiassa: tapasimme vuonna 2015 lapsiasiavaltuutetun ja luovutimme hänelle raportin lasten oikeuksien kannalta ongelmallisista ilmiöistä uskonyhteisöissä. Raportti löytyy nettisivuiltamme.

Opetus- ja kulttuuriministeri Sanni Grahn-Laasonen kommentoi lapsiasiavaltuutetun aloitetta Demokraattilehdessä 6.6.2017. Kovin innostunutta vastaanottoa lapsiasiavaltuutetun aloite ei häneltä saa. Tämä on ymmärrettävää siksi, että ongelmat ovat monimutkaisia ja niihin puuttuminen vaatisi paljon työtä. Paine asiaan puuttumiseksi kuitenkin kasvaa jatkuvasti kun uusia kirjoja, artikkeleja, dokumenttielokuvia ja muita teoksia julkaistaan siitä miten ihmiset, myös lapset, joutuvat kaltoin kohdelluiksi, jopa hengenvaaraan ja jopa kuolevat uskonnollisissa yhteisöissä. Esimerkiksi Jehovan todistajien verensiirtokielto, vanhoillislestadiolaisten ehkäisykielto, uskolla parantajien puoskarointi ja joidenkin yhteisöjen käyttämä sosiaalinen eristäminen julmana rangaistuksena voivat johtaa kuolemaan.

Demokraatti-lehden haastattelussa ministeri Grahn-Laasonen toistelee samaa mitä viranomaisilta on kuultu aiemmin: uskonnonvapauden vuoksi valtio voi puuttua uskonyhteisöjen toimintaan hyvin rajallisesti ja silloin kun epäillään rikoksia poliisin tehtävänä on selvittää asia. Tämä on totta, mutta uskonnonvapaus ei ole ehdotonta eli ihan mitä tahansa ei voi tehdä uskonnonvapauden nimissä ja yhteiskunnan tehtävänä on määritellä sille rajat.

Kun kyseessä on rikos, poliisin asiaan puuttuminen ei aina riitä. Lasten seksuaalinen hyväksikäyttö on esimerkki tästä. Kyseessä on rikos, mutta ongelma on sen laatuinen teon kriminalisointi ei ole estänyt tekoja. On havaittu, että monissa uskonyhteisöissä teot eivät päädy poliisin tietoon ja tekijät eivät jää kiinni. Australiassa tähän tilanteeseen on puututtu perustamalla komissio, joka tutkii lasten seksuaalista hyväksikäyttöä erilaisissa yhteisöissä, myös uskonyhteisöissä. Komission tavoitteena on muuttaa yhteisöjen toimintatapoja siten, että lasten seksuaalista hyväksikäyttöä voidaan nykyistä paremmin ehkäistä. Australian mallin mukaan voitaisiin toimia myös Suomessa.

Lisäksi monet ihmisten oikeuksia polkevat käytännöt uskonyhteisöissä eivät ole rikoksia, vaikka ne voivat silti vahingoittaa ihmisiä vakavasti. Esimerkki tästä on



JONI VALKILA, MUUTOS-LEHDEN PÄÄTOIMITTAJA JA UUT:N TOIMINNANJOHTAJA

seksuaali- ja sukupuolivähemmistöjen syrjintä, mikä nauttii uskonyhteisöissä lain suojaa. Seksuaali- ja sukupuolivähemmistöihin kuuluvat voivat joutua joissakin yhteisöissä sellaisen paineen ja syrjinnän alle, että he menettävät terveytensä ja jopa elämänsä itsemurhan kautta. Tällaisessa tilanteessa yhteiskunta ei voi vain levitellä käsiään ja todeta, että uskonnonvapauden vuoksi emme voi tehdä mitään. Varmasti voimme tehdä, jos haluamme. Yksi mahdollisuus olisi vaatia uskonyhteisöjä osallistumaan aiheuttamiensa ongelmien korjaamiseen. Esimerkiksi, jos olisi osoitettavissa, että uskonyhteisön harjoittama hengellinen väkivalta on johtanut ihmisen traumatisoitumiseen ja mielenterveyden menettämiseen, uskonnollista yhteisöä voitaisiin vaatia osallistumaan tästä aiheutuviin terveydenhuollon kustannuksiin.

Lapsiasiavaltuutetun ehdottamaa uskonyhteisöjen kanssa käytävää vuoropuhelua kannattaisi ehdottomasti edes kokeilla. Systeemin ei tarvitsisi heti olla täydellinen, mutta se olisi askel oikeaan suuntaan: joku valvoisi sitä mitä uskonyhteisöissä tapahtuu ja raportoi siitä. Nykyään uskonyhteisöissä saa tehdä lähes mitä tahansa ilman, että yhteiskunta puuttuu siihen. En kannata orwellmaista yhteiskuntaa jossa valtion valvonta yltyä kaikkialle, enkä varsinkaan Venäjän tyylistä uskonlahkojen toiminnan kieltämistä, mutta uskonyhteisöjen toiminnan säätelylle on perusteita.

- Joni Valkila -

# UUT:n hallituksen uuden jäsenen esittely; Erno Vanhala

Olen kotoisin uskovaisesta evankelis-luterilaisesta kodista. Isoäitini monesti veti minut lapsena syrjään ja kertoi, kuinka hän toivoi minusta pappia. Valitsin kuitenkin kiinnostukseni kohteeksi tietotekniikan, jota lopulta päädyin opiskelemaan yliopistoon asti. Vaikka valmistuin DI:ksi, en kuitenkaan koskaan syvällisemmin pohtinut uskonnon roolia elämässäni. Minut oli pieneä opetettu rukoilemaan iltarukous, ja tämä tapa oli jäänyt elämään. Tunsin syyllisyyttä, jos unohdin rukouksen illalla. 2013 kuitenkin sairastuin, ja siinä tuli pohdittua myös uskonnollisia asioita kaiken muun ohella. En kokenut, että minkään uskonnon jumala olisi minua pelastanut, vaan lääketiede auttoi minua. Hiljalleen uskonto jäi taustalle; jouluna 2014 erosin kirkosta ja loppukesästä 2015 uskalsin jättää ristin pois kaulasta. Olihan se jo raapinutkin kymmenet t-paidat puhki.

Samoihin aikoihin oveleni kolkuttivat Jehovan todistajat kenttätyössään. Kutsuin heidät saman tien kahville, sillä halusin tutustua heidän uskontoonsa ja tapoihinsa objektiivisesti. Yhteisön jäsenyydestä en ollut kiinnostunut. Kävimme vuoden 2015 aikana monet keskustelut, joissa välillä tahti oli hyvinkin ärhäkkä, ja pyytelimme anteeksi aggressiivisuuttamme puolin ja toisin. Keskustelujen motivoimana luin Uuden testamentin ja paljon sekä todistajien kirjallisuutta että myös heistä kirjoitettua tekstiä. Samalla tutustuin myös UUT:een.

Todistajien kanssa väiteltessä tuli vahvasti olo, että UUT tekee tärkeää työtä ja halusin ottaa aktiivisemmän roolin auttaakseni muita ihmisiä. Päädyin liittymään UUT:n jäseneksi ja lopulta päädyin hallitukseen asti. Mielestäni jokaisella ihmisellä tulee olla oikeus uskoa vapaasti mihin haluaa, mutta myös olla uskomatta. Kummankaan ei tule johtaa syrjimiseen, karttamiseen tai mihinkään muuhunkaan toimintaan, josta on haittaa yksilön hyvinvoinnille.

## UUT:n hallitus

UUT:n vuosikokous valitsi 25.3.2017 uudeksi hallituksen jäseneksi Erno Vanhalan. Hallituksen jäseninä jatkavat Terho Miettinen (puheenjohtaja), Pia Puolakka (varapuheenjohtaja), Elina Multisilta (sihteeri), Sami Nykter (rahastonhoitaja) ja Sauli Karhu.

Kahtena edellisenä vuonna hallituksessa toiminut Jari-Pekka Peltoniemi ei enää asettunut ehdolle hallituksen jäseneksi. Suuret kiitokset Jari-Pekalle UUT:n hyväksi tehdystä työstä! Jari-Pekan panos on ollut merkittävä viime vuosien aikana.





# Uskontojen seksuaalieettisiä ongelmakohtia yleisten seksuaalioikeuksien näkökulmasta

Kaikissa kulttuureissa on seksuaalieettisiä sääntöjä, jotka ohjaavat ja rajoittavat ihmisen seksuaalista käyttäytymistä. Uskonnon asema ja rooli kulttuurissa vaihtelee maan ja maanosan mukaan. Eri maissa saman uskonnon toteuttaminen käytännössä saattaa poiketa hyvinkin paljon, sillä erilaiset perinteet määrittävät uskonnon näkymistä ihmisten elämässä. Sekularisoituneissa maissa, kuten useissa Pohjoismaissa uskonnon seksuaalietiikalla ei näytä tutkimusten mukaan olevan niin suurta vaikutusta ihmisten seksuaalieettisiin käsityksiin, poikkeuksena kuitenkin useat kirkon sisällä toimivat kristilliset herätysliikkeet sekä evankelis-luterilaisen kirkon ulkopuolella toimivat karismaattisen kristillisyyden ryhmät kuten helluntailaisuus. Myös islamin sekä useiden pienempien uskonnollisten ryhmien kannattajat kuten Jehovan todistajat, mormonit ja Hare Krishnat ovat jyrkän seksuaalietiikan vaikutuksenalaisena.

Seksuaalisuus on hyvin herkkää aluetta arvomuutoksille. Jokaisen uskonto tai uskonnollinen yhteisö joutuu ottamaan kantaa valtakulttuurista nouseviin seksuaalieettisiin kysymyksiin. Suhtautuminen avioeroon, esiaviolliiseen seksiin, seksuaalivähemmistöihin ja masturbointiin ovat seksuaalieettisiä kysymyksiä, jotka luovat jännitettä yhteiskunnallisen seksuaalietiikan ja uskontojen seksuaalietiikan välillä. Ongelmallista uskontojen seksuaalietiikassa ja seksuaalisuuteen liittyvissä kannanotoissa on, että ne saattavat vahingoittaa ihmisen seksuaaliterveyttä sekä toimia vasten yleisiä seksuaalioikeuksia. On valitettavaa mutta totta, että uskonnon kustannuksella seksuaalisuuden osa-alueella tehdään valtavasti hallaa, niin seksuaalisten hyväksikäyttöjen, seksuaalisen häirinnän, raiskausten, inesti- ja pedofiilitapausten sekä seksuaalisuuden demonisoimisen kautta. Käsittelemme artikkelissa muutamia maailmanuskontojen

seksuaalieettisiä ongelmakohtia, jonka jälkeen käsittelemme seksuaalisuutta yksilöpsykologisena kipupisteenä.

## Seksuaalisuus on ihmisoikeus

Seksuaalisuus on ihmisen herkintä ja henkilökohtaisinta aluetta. Seksuaalisuus on keskeinen osa ihmisyyttä jokaisessa elämänvaiheessa. Seksuaalisuus ei pelkästään kata hedelmällisyyttä, sukukypsyyttä ja lisääntymistä, vaan käsityksen sukupuolesta, sukupuoli-identiteetistä, sukupuolirooleista, seksuaalisesta suuntautumisesta, erotiikasta ja mielihyvistä. Seksuaalisia kokemuksia voivat olla niin seksuaalisen toiminnan muodot, kuten seksuaalisuuden harjoittaminen ja suhteet, mutta myös fantasiat, halut, uskomukset, asenteet ja roolit. Ihmisen seksuaalisuuden kehittymiseen vaikuttavat

biologiset, psykologiset, sosiaaliset, taloudelliset, poliittiset, eettiset, lailliset, historialliset ja uskonnolliset ja hengelliset tekijät vuorovaikutuksessa ja limittäisesti.

Seksuaalioikeudet kuuluvat jokaiselle ihmiselle, iästä, sukupuolesta, etnisestä taustasta ja terveydentilasta riippumatta. Seksuaalioikeuksien mukaan ihmisellä on oikeus seksuaalisuuteen, seksuaaliseen nautintoon, oikeus saada tietoa seksuaalisuudesta, oikeus suojella itseään ja yksityisyyttään, sekä oikeus seksuaaliterveydenhoitoon. Seksuaaliseen kokemukseen, seksuaaliseen toimintaan tai seksuaaliseen mielikuvaan, ei saisi liittyä pelkoa tai ahdistusta ja sen tulisi perustua vapaaehtoisuuteen.

## Uskonnot ja seksuaalisuus

Uskonnollisten tekijöiden vaikutus ihmisen seksuaalisuuteen on nostettu tänä päivänä entistä enemmän keskustelun aiheeksi. Eri uskonnoilla on omia seksuaalisuutta koskevia sääntöjä, jotka perustuvat uskontojen opetuksiin, käsityksiin siitä mikä on oikein ja väärin, mikä on sallittua ja ei-sallittua. Tärkeä on myös huomioida, ettei ihmisen tarvitse olla uskonnollinen tai uskontokuntaan kuuluva, ollakseen uskonnollisen seksuaalietiikan vaikutuksen alaisena, sillä uskonnon vaikutus julkiseen seksuaalikasvatukseen on monessa maassa merkittävä.

Uskontojen käsitykset puhtaasta ja epäpuhtaasta, pyhien kirjojen kertomukset suvunjatkamisesta ja sukupuolirooleista sekä eri uskontoperinteiden ihmiskäsitykset värittävät uskontojen seksuaalieettisiä käytänteitä. Eri maanosissa vaihtelee kuinka kyseisen maailmanuskonnon sääntöjä noudatetaan ja valvotaan, mutta yleistä kaikille on, että ne perustuvat pitkään historialliseen ja kulttuuriseen jatkuvuuteen. Historiallisesti on perusteltua, että seksuaalinen toiminta kuului vain avioparille. Tällä vältyttiin sukupuolitaudeilta, sekä aviottomilta lapsilta. Nykyään sekä maailmanuskonnot että uskonnolliset yhteisöt joutuvat ottamaan kantaa kehittyneen ehkäisyn käyttöön ja käsitykseen samaa sukupuolta olevien ihmisten seksuaalisesta kanssakäymisestä ja avioliitosta.

## Avioliitto edellytyksenä seksuaalisuudelle

Maailmanuskonnoista erityisesti islam, juutalaisuus, katolisuus ja hindulaisuus korostavat avioliiton tärkeyttä ja edellytystä seksuaaliselle kanssakäymiselle. Konservatiivisen islamin opin mukaan naisen on oltava neitsyt ennen häyötyä ja avioliittoa ennen olevia seurustelusuhteita ei käytännössä ole. Myös hindulaisuudessa naisen sukukypsyyden ja seksuaalisuus on koko yhteisön asia. Naisen yksilöllisiä vapauksia rajoitetaan heti sukukypsyyden jälkeen eikä avioliittoa ennen olevia seurustelusuhteita ole. Yleisten seksuaalioikeuksien näkökulmasta avioliiton sakraalinen luonne on ongelmallinen monestakin syystä.

Islamissa ja hindulaisuudessa ajatellaan, että avioliitto on kahden suvun välinen liitto ja aviopari saattavat olla toisilleen tuntemattomia, vaikkakin nykyään on yleisempää, että avioliitto perustuu kahden ihmisen väliselle rakkaudelle. Kun seksuaalisuus rajataan tiettyyn elämänvaiheeseen ja tietyn ihmisen kanssa toteutettavaksi, jonka yhteisö päättää, rikotaan yksilön vapaaehtoisuuden ja vapaavalintaisuuden ajatusta.

Yleisten seksuaalioikeuksien näkökulmasta jokaisella ihmisellä, niin nuorella kuin vanhalla on oikeus seksuaaliseen nautintoon sekä oikeus saada tietoa seksuaalisuuteen liittyvistä kysymyksistä myös nuorena. Seksuaalisuuden rajaaminen vain avioliittoon luo avioliitosta normin, johon kaikkien on pyrittävä voidakseen toteuttaa itseään seksuaalisesti. Tällöin avioliittoa ennen tapahtuva seksuaalinen toiminta, nähdään paheksuttavana, ja siitä muodostetaan yhteisöllinen ja yksi-

öllinen tabu. Tällöin seksuaalisuudesta ei anneta tietoa tai se saattaa värittyä negatiivisesti.

Ongelmallista avioliiton ja lisääntymisen tärkeyttä korostavien maailmanuskontojen seksuaalietiikassa on, että seksuaalikasvatus tulee kirkollisen opin kautta usein vain aviopareille, jolloin siitä suljetaan pois nuoret ja seksuaalivähemmistöt. Kuitenkin on maailmanuskontoja, joiden mukaan seksuaalisuus on osa nuorten elämää. Juutalaisuuden ja protestanttisen seksuaalietiikan mukaan myös homoseksuaalisuus on tapa elää siinä missä heteroseksuaalisuuskin. Kuitenkin avioliitto on tarkoitettu vain miehelle ja naiselle, islamin, hindulaisuuden, katolisuuden ja juutalaisuuden mukaan, mikä on ongelmallista yleisten ihmisoikeuksien ja yleisten seksuaalioikeuksien näkökulmasta.

## Ehkäisyn ja seksuaalivalistuksen puute

Uskonnot ja uskonnolliset yhteisöt ovat ottaneet kantaa ehkäisyn käyttöön, mutta ongelmallista on, että usein ne rajoittavat käsittämään vain avioparin ehkäisyä. Katolisuudessa ajatus seksuaalisuudesta lasten saannin välineenä perustellaan Raamatun Vanhan testamentin kertomuksilla. Raamatun syntiinlankeemuskertomuksesta nouseva ajatus ruumiin heikkoudesta ja synnillisyydestä värittää kristillistä käsitystä seksuaalisuudesta, sukupuolisuudesta ja avioliitosta.

Katolisuudessa modernit ehkäisymenetelmät ovat kiellettyjä, sillä sukupuolielämän tulee olla aina avointa lasten saamiselle. Kuitenkin monissa katolisissa maissa, kuten Italiassa, ehkäisykieltoa ei oteta kovin vakavasti. Kristillisen kirkon sisällä vakavimmin ehkäisykieltoon suhtautuvat evankelis-luterilaisen kirkon sisällä toimivat vanhoillislestadiolaiset.

Katolisessa etiikassa aborttiin suhtaudutaan hyvin kielteisesti, sillä katolisen etiikan mukaan nähdään, että sikiöllä on ihmisoikeudet eikä ihmisellä ole oikeutta puuttua elämän ja kuoleman kysymyksiin. Tällä elämän pyhyttä korostavalla ajatuksella, Vatikaanin virallisen kannan mukaan perustellaan myös sitä, että sikiön oikeudet menevät aina äidin oikeuksia edelle. Kuitenkin monet katoliset maat, juutalaisuus, protestanttisuus näkevät abortin olevan vaihtoehto, jos se vaarantaa äidin terveyttä tai raskaus on raiskauksen tulos. Juutalaisuus suhtautuu ja ehkäisyyn maltillisemmin ja hindulaisuudessa nähdään, että ehkäisy ja perhesuunnittelu on avioparin yhteinen asia, eikä sitä tuomita, vaikkakin lastensaaminen nähdään lahjana.

Tiukan yhteisön sisällä seksuaalisuudesta saatava tieto voi olla väritynyt negatiivisesti tai se voi olla kokonaan vaietua. Seksuaalisuus liitetään usein vain avioliittoon ja lasten hankintaan, ja täten se kielletään aviottomilta, nuorilta sekä homoseksuaaleilta. Yllä mainittujen maailmanuskontojen perinteissä nuorten ja aviottomien seksuaalinen käyttäytyminen on tiukan kontrollin alla ja usein se leimataan negatiiviseksi. Seksuaalinen nautinto, masturbaatio ja ehkäisy eivät ole yksityisasiasia vaan yhteisön asia, jolloin ne rajoittavat yksilövapauksia ja aiheuttavat yksilölle seksuaalisia lukkoja, jotka vaikuttavat fyysiseen, psyykkiseen kuin sosiaaliseen hyvinvointiin.

## Seksuaalisuus kipupisteenä yksilön tunteissa

Uskonnon uhrin seksuaalinen minäkuva saattaa olla uskonnollisuuden lävistämä ja siihen vaikuttavat syyllisyys ja häpeä. Seksuaalisuudesta nousevat syyllisyyden ja häpeän tunteet voivat olla niin syvälle juurtuneita, että ihmisen kokemus omasta kehollisuudestaan ja kehollisista tiloistaan voivat olla

ongelmallisia koko elämän ajan.

Lissabonin yliopiston professori, neurologi Antonio Damasion on tutkinut emootioiden alkuperää. Hänen mukaansa jokainen monimutkainen mielentoiminto syntyy monien, keskushermoston eri tasoilla toimivien aivojen alueiden yhteisvaikutuksesta. Nämä arkipuheessa kuullut ’tunteet’ syntyvät mistä tahansa homeostaattisten reaktioiden joukosta, kuten seksuaalisesta halusta. Hänen mukaansa tunteet syntyvät aina vasta emootion jälkeen. Tällä hän tarkoittaa sitä, että ihmisen kehollinen reaktio luo emootion, jonka jälkeen syntyvät tunteet. Tunteiden jälkeen ihminen luo tulkinnan emootiosta.

Ihmisen muisti muokkaa tapaa, jolla se antaa tunteelle merkityksen. Tiettyyn ruumiilliseen tilaan, kuten seksuaaliseen haluun, liitetään oppimisen myötä mentaalisia mielikuvia, jotka uskonnollisen opetuksen kautta voivat olla negatiivisia. Tämä liitos ilmenee Damasion mukaan tahdosta riippumattomina tunnereaktioina merkittyihin mielikuviin, joista syntyy syyllisyys. Hyvin uskonnollisessa kasvuympäristössä seksuaalinen halu saatetaan demonisoida, jolloin täysin luonnollinen kehontila tulkitaan negatiivisesti, jonka seurauksena kokija ns. tahdosta riippumatta alkaa tuntea häpeää ja syyllisyyttä seksuaalisista haluistaan läpi elämänsä.

Uskonnollisen ihmisen käsitys seksuaalisuudesta on väritynyt uskonnon seksuaalieettisistä käytänteistä. Valtakulttuurin ja uskonnon näkemykset seksuaalieettisiin kysymyksiin saattavat olla jännitteisiä ja uskontojen käytänteet rikkoo yleisiä seksuaalioikeuksia. Myös yhteiskunnallisia tabuja ylläpitävät seksuaalisuuteen liittyvät häpeän ja syyllisyyden tunteet, jotka nousevat uskonnosta ja kasvatuksesta. Tämän vuoksi seksuaalivalistuksen ja seksuaalioikeuksien roolia ei tule väheksyä, ja niiden puolesta on voitava puhua avoimen neutraalisti. Seksuaalisuuden tiedostaminen ja hyväksyminen osana ihmisyyttä edesauttaa ihmisen kokonaisvaltaista hyvinvointia, niin yhteiskunnallisella kuin yksilöllisellä tasolla. Se vähentää epätoivottuja raskauksia sekä seksuaalista kaltoinkohtelua, niin fyysisesti kuin henkisesti.

- *Martta Tenhu* -

*Kirjallisuutta:*

*Damasio, Antonio. Spinozaa etsimässä: Ilo, suru ja tuntevat aivot (2003). Helsinki: Terra Cognita.*

*Pia M. Lange. Syyllisyys ja uskonto psykoterapian ongelmina: Uskonto ja ihmismieli (2008) Toim. Ilkka Pyystöinen ja Tom Sjöbalm*

*Uskonnot ja seksuaalisuus (2011). Toim. E. Korhonen ja R. Närhi. Väestötietosarja 24. Helsinki: Väestöliitto. (Netissä pdf-tiedostona)*

<http://www.vaestoliitto.fi/seksuaalisuus/menetelmia-seksuaalikasvatukseen/seksuaalioikeudet/>

# Entisten mormonien yhteisö kasvaa kohisten

Uskontojen uhrien tuen toiminnanjohtaja Joni Valkila totesi perjantaina 12.5.2017 kuinka UUT:n yhteydessä toimiva ex-mormonien yhteisö kasvaa häkellyttävää tahtia. Suunnilleen samaan aikaan perustetussa entisille helluntailaisille tarkoitettu ryhmässä jäseniä on vain hivenen enemmän kuin ex-mormonien ryhmässä, vaikka helluntailaisia on Suomessa 10-20 kertaa enemmän. Joitakin vuosia kauemmin toimineessa entisille Jehovan todistajille tarkoitettu ryhmässä jäseniä on noin kolminkertainen määrä. Jehovan todistajia Suomessa on noin kuusi kertaa enemmän kuin mormoneja.

Joni Valkila jatkaakin: “Mormoneilla takaovi käy kenties tiheämpään, koska lähteminen ei useimmille ole aivan niin tuskallista ja koska korkeakoulutus ei sovi hyvin yhteen absurdiin oppirakennelmien ja netin tarjoaman helpon tiedon haun kanssa.” Mormonikirkossa koulutusta arvostetaan ja se on varmasti yksi osatekijä, jonka seurauksena etenkin Euroopassa mormonit jättävät kirkon taakseen. Yhdysvalloissa, jossa kirkolla on omia kouluja, kirkon ovet käyvät myös taajaan, vaikka kirkon kouluissaan tarjoama opetus pyrkii järjestelmällisesti kasvattamaan oppilaista kirkolle kuuluisia jäseniä. Kirkon kasvu kehittyneissä teollisuusmaissa, joissa Internetin käyttö ja koulutus ovat yleisiä, näyttääkin pääsääntöisesti kääntyneen laskuun ja suurimpia kasvulukuja kirkko raportoi ns. kolmannessa maailmassa.

Entisten mormonien Facebook-ryhmän moderaattori totesi aiheeseen liittyen: ”Mormonismi kannustaa sosiaalisuuteen ja lähetystyöhön. Pakanoiden kanssa seurustelu ei ole mikään synty kunhan pysyy itse rautakaiteella ja kutsuu muita mukaan kirkkoon. Ollaan sitten samanlaisia post-mormoneina, että halutaan kaikki mukaan,” ja näin varmasti on. Entiset jäsenet verkostoituvat toistensa kanssa hanakasti, mikä näkyy entisten mormonien yhteisön voimakkaana kasvuna. Verkostoitumista luonnollisesti helpottaa se, että Suomen mormoniyhteisössä lähes kaikki tuntevat toisensa jollain tasolla. Lähes jokainen jäsen tuntee jonkun joka on lähtenyt kirkosta ja varsin usein kyseessä on oma lähisukulainen.

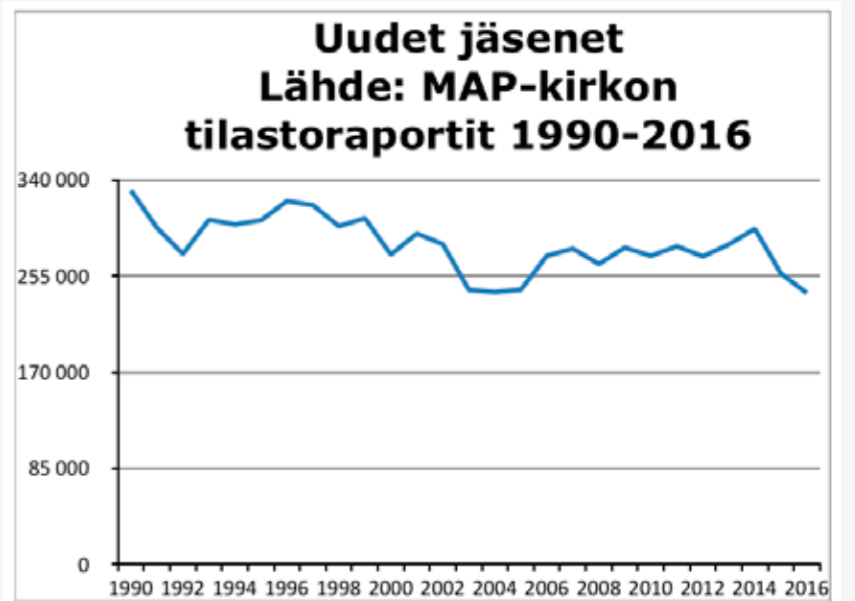
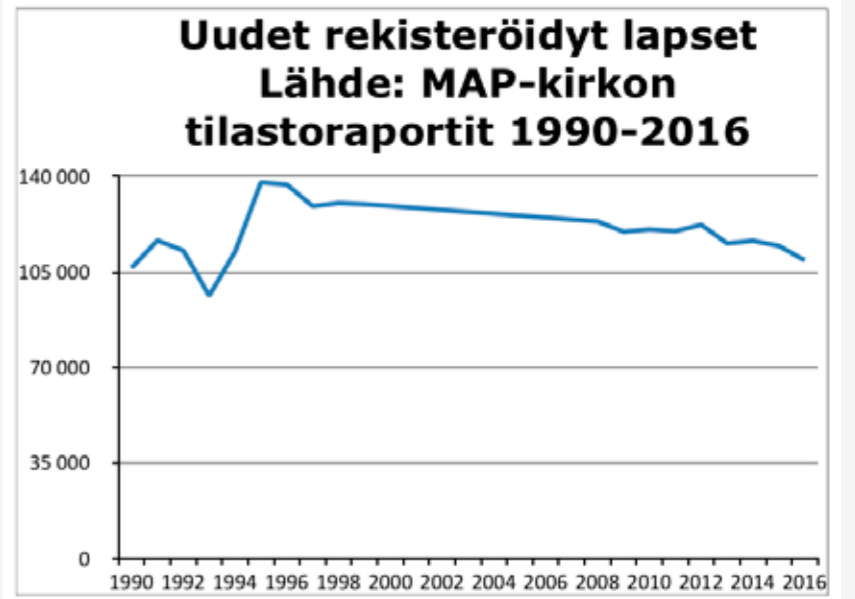
Miksi mormonit sitten jättävät yhteisönsä? Jokaisella on luonnollisesti jokin henkilökohtainen syy minkä takia lopulta päätti lähteä. Vuonna 2011 Heli Karjalainen julkaisi uskonliikkeistä poiskääntyneiden tarinoita tutkineen opinnäytetyönsä ”Nyt voin ajatella vapaammin”<sup>1</sup>, jossa hän toteaa näin: “Tutkimuksen perusteella näyttää siltä, että irtaantumisen taustalla on ennen kaikkea ideologisia syitä, joiden pohjalta yhteisön vaalimaa elämäntapaa aletaan kritisoida. Poiskääntyminen voi myös liittyä elämän kriiseihin tai oman yksilöllisen identiteetin toteuttamisen vaikeuksiin yhteisön jäsenenä. Irtantumisen voi aiheuttaa myös konfliktit yhteisön johdon kanssa tai vaihtoehtoisen uskonnollisen yhteisön löytyminen.” Ideologisiin syihin entisten mormonien kohdalla kuuluvat kirkon opetusten ja todellisen maailman väliset ristiriidat. Monet entiset mormonit ovat todenneet CES-kirjeenä<sup>2</sup> tunnetun Jeremy Runnellsin kirjoittaman tekstin lopullisesti katkaisseensa kamelin selän. CES-kirje on vapaasti Internetistä ladattavissa ja kirjeen suomennokseen löytyy linkki mm. UUT:n verkkosivuilta. CES-kirje ruotii kirkon historiaan ja oppeihin liittyviä ristiriitoja lähdeviitteineen. CES-kirjeen julkaisun jälkeen MAP-kirkko (myöhempien aikojen pyhien Jeesuksen Kristuksen kirkko) ryhtyi julkaisemaan omilla verkkosivuillaan uskoa tukevia tulkintoja ristiriitaisista asioista tukkiakseen jäsenvuotoa. Kirkon julkaisemat ”Gospel Topic”-esseet<sup>3</sup> eivät kuitenkaan ole kriitikoita vakuuttaneet, sillä ne yrittävät edelleen peitellä ja selittää kirkon perustajan

tekemiä laittomuuksia maton alle. Joillekin entisille mormoneille viimeinen pisara oli vuoden 2015 marraskuussa ilmoitettu muutos kirkon käytännössä sateenkaariperheiden lapsien suhteen, mikä heikensi entisestään jo muutenkin syrjityn kansanosan kohtelua kirkossa. Toisille lähtö taas tulee oman elämän kriisin kautta kun kriisi saa pohtimaan oman elämäntarkoituksen perusteita.

MAP-kirkko näyttääkin olevan voimakkaassa murroksessa, jossa iso osa internetsukupolvesta kohtaa kirkon kannalta kielteisiä faktoja yhä enemmän ja tekee niiden perusteella päätöksen kirkosta lähtemisestä. Reuters uutisoi vuonna 2012 kuinka kirkon silloinen historioitsija Marlin K. Jensen vahvisti kirkon menettävän jäseniä merkittävää tahtia.<sup>4</sup> Vuonna 2014 kyselytutkimuksessa mormonikasvatuksen saaneista vastaajista vain 64 % kertoi edelleen olevansa tunnustuksellisia mormoneja.<sup>5</sup>

Kuten oheisista MAP-kirkon maailmanlaajuisesti raportoimien lukujen pohjalta piirretyistä kuvaajista käy hyvin ilmi, MAP-kirkon käännyttäisten määrä, samoin kuin kirkkoon syntyvien lasten määrä, laskee suhteellisen tasaisesti. Samalla ajanjaksolla kirkko on kuitenkin ilmoittanut kasvattaneensa jäsenmäärää yli seitsemällä miljoonalla jäsenellä.<sup>6</sup> Jäsenmääräkseen vuonna 2016 MAP-kirkko ilmoitti yli 15,8 miljoonaa. Vuosittaisten tilastoraporttien perusteella MAP-kirkkoon liittyy ja syntyy nykyisin kuitenkin vähemmän ihmisiä kuin 7,5 miljoonan jäsenen MAP-kirkkoon 1990-luvulla. Oletettavaa onkin, että kirkko menettää merkittävässä määrin nuoria aikuisia perheineen ja aktiivisen kirkkokansan ydin muodostuu valtaosin eläköityvästä sukupolvesta. Yhä useamman jättäessä MAP-kirkon lähivuosina tulee UUT:n yhteydessä toimiva ex-mormonien yhteisö todennäköisesti jatkaamaan voimakasta kasvuaan.

- *Sami Nykter* -



<sup>1</sup> [http://epublications.uef.fi/pub/urn\\_nbn\\_fi\\_uef-20110074/urn\\_nbn\\_fi\\_uef-20110074.pdf](http://epublications.uef.fi/pub/urn_nbn_fi_uef-20110074/urn_nbn_fi_uef-20110074.pdf)

<sup>2</sup> [http://www.uskontojenuhrientuki.fi/wp-content/uploads/2015/11/Letter-to-a-CES-Director-3.31.15\\_Finnish-2.pdf](http://www.uskontojenuhrientuki.fi/wp-content/uploads/2015/11/Letter-to-a-CES-Director-3.31.15_Finnish-2.pdf)

<sup>3</sup> <https://www.lds.org/topics/essays>

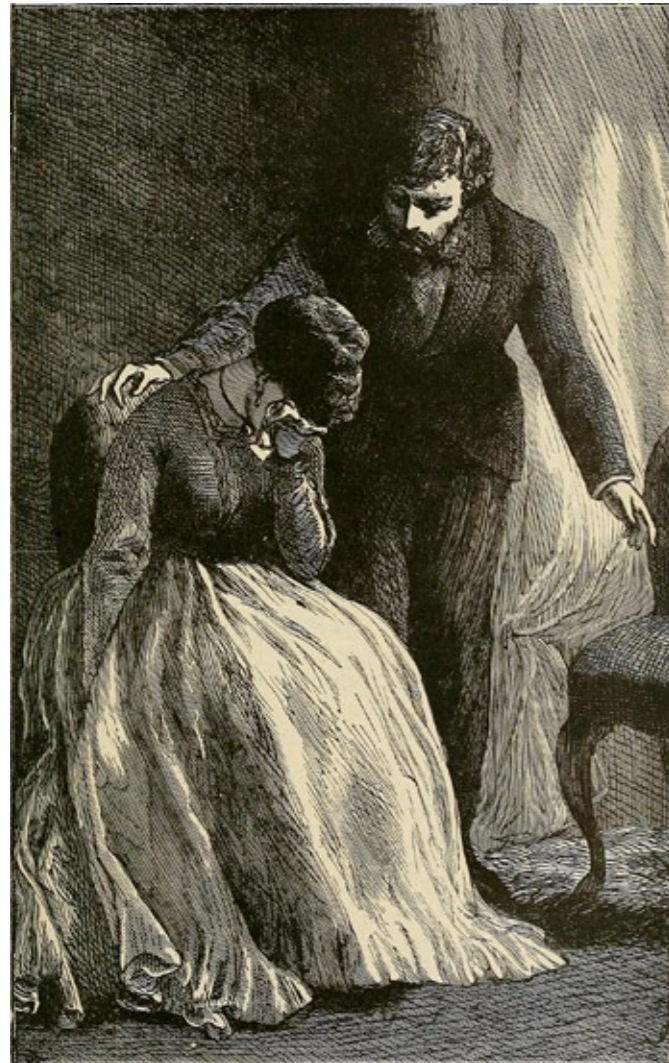
<sup>4</sup> <http://www.reuters.com/article/us-mormonchurch-idUSTRE80T1CM20120131>

<sup>5</sup> <http://www.pewforum.org/2015/05/12/chapter-2-religious-switching-and-intermarriage/>

<sup>6</sup> MAP-kirkon julkaisemat tilastoraportit 1990-2016

# Seuraajiaan hyväksikäyttävä uskonnollinen johtaja

Julkisuudessa on ollut paljon keskustelua siitä kuinka uskonnolliset johtajat ovat Suomessa hyväksikäyttäneet seuraajiaan. Monesti kulttijohtajan saadessa valtaa hän alkaa käyttää saamaansa valta-asemaa väärin. Tämän kirjoituksen tarkoituksena on perehtyä Myöhempien Aikojen Pyhien Jeesuksen Kristuksen Kirkon (jäljempänä MAP-kirkko) perustaja-profeetta Joseph Smithiin, jonka on väitetty hyväksikäyttäneen seuraajiaan.



## Joseph Smithin taustaa

MAP-kirkon perustaja-profeetta Joseph Smith Jr. syntyi 23. joulukuuta 1805 Vermontin osavaltiossa. Nuoruudessaan hän toimi näkijänä ja kertoi ihmisille pystyvänsä löytämään heidän pihoiltaan kätkeytyjä aarteita palkkiota vastaan. Joseph Smith tuomittiin vuonna 1826 petoksesta iäkkään miehen huijaamisesta aarteen etsintöihin liittyen. Tämän tapahtuman jälkeen Joseph Smith perusti vuonna 1830 Kristuksen kirkon, josta myöhemmin tuli Myöhempien Aikojen Pyhien Jeesuksen Kristuksen Kirkko, josta käytetään myös nimitystä mormonit. Joseph Smith väitti nähneensä enkeleitä, Jumalan ja Jeesuksen. Hän käänsi kertomansa mukaan enkelin hänelle antamat kultaiset levyt reformoidusta egyptin kielestä englanniksi Jumalan lahjan ja voiman avulla. Tämä kirja sai nimekseen Mormonin kirja ja se toimii MAP-kirkossa pyhänä kirjoituksena. Joseph Smith väitti saaneensa erilaisia ilmoituksia Jumalalta, joista yksi oli moniavioisuutta koskeva ilmoitus. Tämän tekstin

tarkoituksena on tehdä lyhyt katsaus Joseph Smithin elämään ennen tuota ilmoitusta ja sen jälkeen. Joseph Smithin onni kääntyi kun hän käski tuhoamaan lehtitalon, joka painoi lehtiä, joissa tuotiin Joseph Smithin julkisesti kieltämä ja salaa harjoittamansa moniavioisuus julkisuuteen. Joseph Smith vangittiin ja vangittuna ollessaan hän kuoli tulitaistelussa vihaisen väkijoukon kanssa.

## Josephia syytetään asiattomasta seksuaalisesta toiminnasta

On vähän tiedetty asia, että Joseph Smithiä syytettiin naisten viettelystä ja seksuaalisesta hyväksikäytöstä heti kun hän oli mennyt naimisiin Emma Halen kanssa vuonna 1827 ja nämä väitteet jatkuivat aina hänen kuolemaansa vuoteen 1844 asti. Illinois'n osavaltiossa moniavioisuus, kaksinnaiminen tai avioliitonomaisissa seksuaalisissa suhteissa eläminen oli lailla kiellettyä ja sen rikkomisesta saattoi tulla sakkoo tai vankeutta.

Josephin ja Emman asuessa Harmonyssa vuosina 1827-1829 Emman serkku Levi Lewis syytti Joseph Smithiä ja hänen avustajaansa Martin Harrisia Eliza Wintersin viettelystä. Lewis sanoi lisäksi, että hän oli hyvin ”tutustunut Joseph Smith Jr:ään ja Martin Harrisin ja oli kuullut näiden molempien sanovan, että huorinteko ei ole rikos. Harris sanoi, että hän ei syyttänyt Josephia vaikka tämä oli yrittänyt viettellä Eliza Wintersin”.

Joseph Smith perusti kirkkonsa vuonna 1830 ja hyvin pian tämän jälkeen hän lähestyi 12-vuotiaasta Mary Elizabeth Rollins Lightneria. Mary kertoi heidän olleen kahden kesken ja Josephin kertoneen ”suuresta näystä, joka koski minua. Hän sanoi, että olisin ensimmäinen moniavioinen vaimo, jonka Jumala käski hänen ottaa”. Josephille annettu ilmoitus ei toteutunut, koska Joseph ei saanut Marya vaimoksi kuin vasta monen vuoden kuluttua.

## Joseph Smith yritetään kastroida

Seksuaalista hyväksikäyttöä koskevia väitteitä Smithiä vastaan tehtiin myös Hiramissa Ohiossa, maaliskuussa 1832. Joseph ja Emma asuivat tuolloin Johnsonien kotona. Luke Johnson kirjoitti kuinka väkijoukko meni Josephin luo keskellä yötä tarkoituksenaan kastroida hänet. Mukaan tuotu lääkäri ei kuitenkaan kyennyt viemään toimenpidettä loppuun, joten Joseph Smith tervattiin ja höyhennettiin. Yksi väkivaltaisen ryhmän jäsen syytti Josephin olleen seksuaalisissa kanssakäymisissä tämän veljentyttären kanssa, joka asui Johnsonien luona. Tätä ter-vaamistarinaa kerrotaan MAP-kirkossa yleisesti ja se esitetään sellaisessa valossa, että Josephia vainottiin hänen uskontonsa vuoksi. Tapahtumien muut osiot esimerkiksi kastroidamisen



yrittämisestä jätetään systemaattisesti kertomatta.

Huhut Josephin Smithin seksuaalisesta käyttäytymisestä moninkertaistuivat Kirtlandissa, Ohiossa, vuosina 1832-1835. Benjamin Winchester, joka oli profeetta Joseph Smithin läheinen ystävä, kertoi Joseph Smithiä kohtaan Kirtlandissa esitetyistä skandaalimaisista syytöksistä ja irstaillevasta käytöksestä, joista keskusteltiin erityisesti naisten keskuudessa. Josephin nimi yhdistettiin skandaalimaisiin suhteisiin kahdessa tai kolmessa eri perheessä.

Vuonna 1833 palvelijatar Polly Beswick kertoi Joseph Smithin sanoneen, että hänellä oli Jumalan ilmoitus maata nuoren piikatyön Vienna Jacquesin kanssa, joka asui heidän perheensä luona. Joseph nousi ylös joinain öinä ja hiipi Viennan sänkyyn. Emman huomattessa Josephin menneen Viennan sänkyyn hän ”hermostui, huusi, raivosi ja syyti loukkauksia. Joseph sulki niissä tapauksissa itsenä huoneeseen ja rukoili ilmoitusta. Kun hän tuli ulos, hän väitti saaneensa sellaisen ja kertoi sen Emmalle, jolloin hän lopulta rauhoittui”.

## Profeetta jää kiinni seksisuhteesta palvelustyön kanssa

Kirtlandissa vuonna 1835 aikoihin Smithien kotona asusti 16-vuotias palvelustyttö nimeltä Fanny Alger. Yhtenä yönä Emma ihmetteli missä Joseph ja Fanny olivat, koska heitä ei näkynyt missään. Emma meni talon lähellä olevan ladon luo ja näki Fannyn ja Josephin ladossa kahdestaan. Hän katsoi seinän raosta ja löysi Josephin harrastamasta seksiä nuoren piikatyön kanssa. Emma ajoi Fanny Algerin keskellä yötä pois heidän talostaan.

Joseph Smithin neuvonantaja Oliver Cowdery oli luultavasti ensimmäinen, joka puhui julkisesti Josephin ja Fanny Algerin suhteesta. Hän viittasi Josephin tekoon ”likaisena, vastenmielisenä, inhottavana suhteena”. Myöhemmin Oliver Cowdery

erotettiin kirkosta yhdeksän syytöksen perusteella, joista yksi oli ”pyrkimys tuhota presidentti Joseph Smith Jr:n luonne väärin vihjaillemalla, että hän olisi syyllistynyt huorintekoon”.

Jotkut mormonihistorioitsijat ovat esittäneet, että kyseessä olisi ollut avioliitto Josephin ja Fanny Algerin kanssa. Vaikka kyseessä olisi ollut avioliitto, niin siitäkin huolimatta Josephin suhdetta nuoriin tyttöihin voidaan perustellusti pitää ongelmallisina, sillä kyseessä ei useinkaan ollut tasavertainen suhde, koska toinen oli aikuinen ja toinen nuori tyttö. Joseph oli myös nuorelle naiselle hengellinen johtaja ja työnantaja.

## Miehet lähetystyöhön - vaimot avointa riistaa

Joseph Smith lähetti Sarah Prattin aviomehen apostoli Orson Prattin lähetystyöhön Englantiin 1840 aikoihin. Tämän jälkeen Sarah Pratt sanoi Josephin lähennelleen häntä kahteen otteeseen. Sarah raportoi Smithin sanoneen:

”Sisar Pratt, Herra on antanut sinut minulle henkivaimoksi. Minulle on annettu Jaakobin siunaukset, kuten Jumala on antanut pyhille miehille vanhoina aikoina ja niin kauan kun hän katsoo minuun suosiollisesti ja minulla on totinen halu harjoittaa aviollista autuutta, toivon, ettet pidä minua vastenmielisenä tai torju minua.” Sarah vastasi Smithin ehdotukseen: ”minä en usko sellaisiin ilmoituksiin enkä tule uskomaan sellaisiin missään olosuhteissa. Minulla on yksi hyvä aviomies ja se riittää minulle.” Josephin käydessä Sarahin luona myöhemmin uudestaan, Joseph alkoi lähennellä Sarahia pyrkien suutelemaan häntä. Tästä Sarah aloitti kovan äläkän, jonka jälkeen Joseph poistui kiroillen paikalta.

Myöhemmin, kun Orson Pratt tuli takaisin lähetystyöstä, Sarah kertoi miehelleen tapahtuneesta. Orson meni Josephin luo ja sanoi ”ettei koskaan enää loukkaisi hänen vaimoaan tuolla tavalla”. Joseph varoitti Orsonia: ”jos [Pratt] uskoisi vaimoaan ja hänen ehdotuksiaan, hän menee helvettiin.” Orson joutui erittäin vaikeaan välikäteen. Hänen piti valita ketä uskoa,

profeetta vai vaimoan. Orson jätti itsemurhaviestin ja katosi. Myöhemmin hänet löydettiin Mississippi-joen vierestä istumasta kivellä. Hän päätti lopulta uskoa vaimoan. Orson erotettiin tämän jälkeen kirkosta, koska hän ei voinut tukea profeettaa hyveellisenä miehenä.

## Uskonnollisten seremonioiden käyttöönotto

Joseph huomasi jossain vaiheessa, että hän ei saanut tiettyjä naisia ilman, että hänellä olisi ”ilmoitus” Herralta ja viralliselta kuulostava avioliittoseremonia. Kolme kuukautta sen jälkeen, kun Sarah Pratt kieltäytyi Joseph Smithin ehdotuksesta 1840 vuoden loppupuolella tai 1841 alussa, hän nai Louisa Beamanin 5. huhtikuuta vuonna 1841. Tänä lyhyenä aikana Joseph Smith instituoiti seksuaalisen toimintansa siten, että siihen tarvittiin avioliittoseremoniat, sinetöinti, todistajat sekä pappeudenhaltija. Joseph väitti saaneensa näyssä Vanhan Testamentin Elialta sinetöimisvaltuuden.

Vaikka Joseph väitti saaneensa sinetöintivaltuuden, hän joutui silti ponnistelemaan kovasti saadakseen itselleen uusia vaimoja. Joseph lähestyi 19-vuotiasta juuri naimisiin mennyttä Zina Huntingtonia, jota hän pyysi moniavioiseksi vaimokseen vuonna 1841. Joseph oli lähettänyt hänelle viestin miekallisesta enkelistä, joka uhkaili Josephia henkeä, jos hän ei perustaisi moniavioisuuden periaatetta. Zina, joka oli jo kuudennella kuulla raskaana miehelleen, taipui lopulta, kun hänen veli tuli kertomaan enkelin taas uhanneen miekalla Josephia. Heidät vihittiin salassa muutaman päivän kuluttua.

Enkelin ilmestymisen ajankohta on varsin erikoinen, koska enkeli kertoi, että hänen pitäisi perustaa moniavioisuuden periaate. Josephilla oli tuolloin ainakin jo viisi moniavioista vaimoa, joten moniavioisuus oli jo perustettu ennen enkelin ilmestymistä.

## Pelastuksen lupaaminen

Joseph Smith otti itselleen alaikäisiä vaimoja. Hän antoi 14-vuotiaan Helen Mar Kimballin isälle 24 tuntia aikaa päättää tämän tyttären Helenin antamisesta Josephille. Seuraavana päivänä Helen vihittiin Josephin moniavioiseksi vaimoksi. Joseph oli sanonut Helenille, että jos hän suostuisi tähän, niin ”hänen isänsä perheensä pelastus olisi taattu”. Helen kertoi, että ”mieluummin antoi itsensä ostettavan näin suuresta palkinnosta”.

Nuori Helen luuli, että kyseessä olisi puhtaasti ollut pelkkä seremonia, mutta sai pian kauhukseen tietää, että siihen liittyi seremonian lisäksi myös seksi. Myöhemmin hän luottautui äidilleen: ”Minua ei olisi koskaan sinetöity Josephiin, jos olisin tiennyt, että kyseessä olisi enemmän kuin pelkkä seremonia. Olin nuori ja he petkuttivat minua sanomalla, että minun koko perheeni pelastus riippuisi siitä.” Helen kertoi myös kuinka hän tunsu itsensä hyväksikäytetyksi. Helenistä tuli kuitenkin myöhemmin moniavioisuuden suuri puolustaja.

Helen Mar Kimball ei ollut ainoa reilusti alaikäinen tyttö, jonka Joseph otti omakseen. Hän otti vaimokseen myös 14-vuotiaan Nancy M. Winchesterin, 16-vuotiaan Flora Woodworthin, 17-vuotiaan Lucy Walkerin, 17-vuotiaan Sarah Whitneyyn ja 17-vuotiaan Sarah Lawrencen. Fanny Alger oli seksisuhteen aikaan 16-vuotias.

## Painostus lukittujen ovien takana

Joseph pyrki eristämään tytöt tai naiset muista ja tällöin hän saattoi lähestyä ja alkaa painostaa heitä avioliittoon

kanssaan. Hänen ja hänen sisäpiiriläisten toimintakaava oli sellainen, että tytöt tai naiset saatettiin laittaa lukittujen ovien taakse, jotta heitä pystyttiin painostamaan avioliittoon. Josephin toimintakaava oli usein naida hänen kodissaan asuvia teini-ikäisiä palvelustyttöjä, ottolapsia ja ystäväperheen lapsia, jotka olivat häneen työnsä, nuoren ikänsä, asumisensa tai muulla tavalla alisteisessa asemassa. Myös Josephin lähipiiri seurasi Josephin esimerkkiä.

Joseph Smith ja Brigham Young (josta tuli myöhemmin kirkon toinen profeetta) lukitsivat 17-vuotiaan Martha Brothertonin Josephin kaupan yläkerran huoneeseen ja painostivat häntä kahdestaan Brigham Youngin (silloinen apostoli, myöhemmin profeetta) moniavioiseksi vaimoksi. Brigham oli tuolloin jo naimisissa. Brigham sanoi hänelle, että jos Martha suostuisi ”pääsisi hän suoraan selestiseen valtakuntaan”. Brigham sanoi: ”Joseph vihkii meidät tänään täällä ja voit mennä kotiisi tänä iltana ja vanhempasi eivät tiedä asiasta mitään.” Martha ei suostunut. Joseph ja Brigham yrittivät entistä kovemmin houkutella ja painostaa häntä suostumaan. Keskustelun lomassa paljastui, että Martha oli vielä alaikäinen. Silti Brigham sanoi, että se ei haittaisi vaikka tällöin avioliittoon tarvittaisiin vanhempien suostumus. Lopulta Martha sai heidät vakuuttuneiksi, että hän miettii asiaa ja hänet päästettiin lopulta menemään. Martha kirjoitti kotiin päästyään tapahtumat paperille ja vahvisti sen valahtoisena todistuksena oikeudessa. Tämä valahtoinen todistus levisi ympäri Yhdysvaltoja ja Eurooppaa. Monet vakuutuivat siitä, että Joseph harjoitti järjestelmällistä huijausta harjoittamalla moniavioisuutta salassa, mutta kieltämällä sen julkisesti.

## Naisten mustamaalaus ja uhkailu

Joseph Smith uhkaili useita naisia heidän maineensa tuhoamisella, jos he kertoisivat muille hänen lähentely-yrityksistään. Smith varoitti rouva Prattia, kun tämä oli hylännyt Josephin ehdotuksen: ”toivon, ettet paljasta minua, sillä jos joudun kärsimään, kaikki joutuvat kärsimään, joten älä paljasta minua --- jos kerrot, minä tuhoan sinun maineen.”

Naiset, jotka tulivat julkisuuteen Josephin toimista saivat nähdä kuinka heidät mustamaalattiin lumivyörymäisellä määrällä herjauksia ja panettelua. Profeetta leimasi näitä naisia kirkon sanomalehden avulla muun muassa huoriksi. Naisia pyrittiin vähättelemään ja heidän maineensa pyrittiin likaamaan. He eivät pyrkineet saamaan mitään hyötyä paljastaessaan profeetan himot, heillä ei ollut poliittisia motiiveja vahingoittaa häntä. Nämä naiset toimivat rohkeasti vaikka moni heistä oli alaikäinen.

## Joseph Smith - kulttijohtaja ja seksuaalinen hyväksikäyttäjä

Edellä esitetyn perusteella voidaan perustellusti sanoa, että mormonismien perustaja-profeetta Joseph Smith käytti seuraajiansa seksuaalisesti hyväksi. On ongelmallista, että näistä historiallisista tapahtumista ei suoraan kerrota MAP-kirkon jäsenille tai potentiaalisille käännynnäisille.

- Kirjoittanut ”Ex-mormoni” -

Artikkelin lähteet löytyvät sivustolta: [www.mormonismia.blogspot.fi](http://www.mormonismia.blogspot.fi)



## Selkeän sekava parantaja

Olen kuunnellut useita kymmeniä helluntaiseurakunnissa ja TV7:ssä esiintyvän Marko Selkomaan puheita videotallenteilta. Hän puhuu paljon sairauksien parantamisesta. Hänen mukaansa Jesajan 53: 4-5 ennustus toteutui Jeesuksen ristinkuolemassa sovittaen synnit ja kattaen myös kehollisen parantumisen. Selkomaan tulkinnan mukaan Uuden testamentin parantamistapahtumat toimivat jatkumona. Jumala valtuuttaa/armoittaa omansa tähän palvelutehtävään.

Selkomaan luettelee tautien nimiä käskien niitä väistymään Jeesus Nasaretilaisen nimessä ja veressä. Hän pyytää Jumalaa tekemään ns. luovia ihmeitä eli esimerkiksi kasvattamaan puuttuvia kehon osia. Hän aistii kehossaan tuntemuksia, joita osoittaa kädellään: tällä tempulla pitäisi yleisön joukosta löytyä henkilö, joka tuntee kuvatuista kipua samalla alueella. Omien sanojensa mukaan hän ei tiedä, mistä sairaudesta mahdollisesti on kyse - mutta tavalla tai toisella terveysongelmista kärsiviä on yleisössä varmasti aina. Hän pystyy kuitenkin myös tekemään diagnooseja oman kehonsa aistimuksista, eräässä kokouksessa esimerkiksi hänen jalkansa alkoivat ”syheröidä ja säkenöidä” polvista alaspäin, ja hänen välitön taudinmäärityksensä oli ”levottomat jalat”- syndrooma. Kuulijoiden joukosta löytyi naishenkilö, joka oli useita vuosia odottanut Jumalalta vastausta, että hän tahtoo parantaa. Selkomaan määrittelee tällaiset tapahtumat tiedon sanoiksi.

Paljon käytetty tapa on käden laittaminen sairaan paikan päälle. Selkomaan ohjeistaa puhujalavalta, kuinka se käytännössä tapahtuu, jos kädet eivät riitä ne voi laittaa vaikka otsalle tai sydämen kohdalle. Hän luettelee monia sairauksia: nivelten liukupinnat uusiksi, uutta luuta, korjaus välilevykulumiin, selkärangan paraneminen, aivosähkö ja aivokemian eheytyminen sekä paraneminen kymmenen vuoden kroonisesta masennuksesta, muutamia mainitakseni. Vaikea on kuvitella, miten kuulija reagoi kun puhe karkaa kaiken arkiajattelun tavoittamattomiin. Lääketiede tuntee yleislääketieteen erikoislääkärin, mutta Selkomaan erikoistumisalue kattaa ilmeisesti kaikki maapallolla nykyisin tunnettavat sairaudet: verisairaudet, sisäelinten viat, hermopinteet yms.

Hän kuvaa myös paranemista prosessiksi, joka saattaa kestää useita kuukausia. Parantuneille hän antaa kehotuksen kertoa tapahtumasta seurakuntansa pastorille. Hän varoittaa ihmisiä

varastamasta Kristuksen kunniaa jättämällä kertomatta ihmisistä. Kuusikymmentä prosenttia ja sitä suuremmat muutokset paranemisen suuntaan voi kertoa. Selkomaan korostaa, että asian julkistaminen auttaa muitakin kokemaan terveyden. Puheet antavat ymmärtää, että parantuneita on suuri joukko, mutta heillä on ilmeisesti perustellut syyt olla tulematta julkisuuteen.

Eriyisryhmän muodostavat parantumattomat sairaudet kuten ykköstyypin diabetes, keliakia ja Crohnin tauti. Tapauksista hän on saanut tiedon jälkikäteen vierailtuaan puhujana eri paikkakunnilla. Edellä mainittuja sairauksia edustavat liitot eivät tunne tällaisia paranemisia Suomessa - he ihmettelevätkin, miksi levitetään perätöntä tietoa. Suurin ongelma näissä on väistämättä se, että ne eivät kestä objektiivista tarkastelua.

Olen miettinyt, mikä voisi olla tällaisen toiminnan tarkoitus. Voisiko kyseessä olla jopa sairaiden ihmisten hyväksikäyttö, joko tiedostaen tai tiedostamatta? On ilmeistä, että Selkomaan taustayhdistys hyväksyy katteettomien lupausten antamisen ja perättömien tietojen julkisen levittämisen ja on siten ensisijainen vastuunkantaja. Terveydenhuoltoon liittyvät markkinat ovat yleensä tarkasti säädeltyjä siten, että lääkkeet pitää olla testattuja ja ammatinharjoittajilla pitää olla asianmukaiset tutkinnot. Uskolla parantamista ei kuitenkaan säädellä lainkaan vaan kuka tahansa voi esittää mitä tahansa väitteitä parantamisen kyvyistään.

Tällainen puoskarointi on vaarallista. Jotkut voivat jättää lääketieteen keinot käyttämättä ja luottaa sen sijaan uskolla parantumiseen, mikä voi johtaa vakaviin terveysongelmiin ja kuolemaan. Parantajat pyytävät rahalahjoituksia ja niitä annetaan innokkaasti, kenties toivoen, että Jumala näkee kaiken, siunaa ja parantaa jo tässä elämässä ja pelastaa kuoleman jälkeen. Lahjoitusten antajat ovat kuitenkin usein itse vähävaraisia ja jopa taloudellisen avun tarpeessa. On hyvin vastuutonta manipuloida sairaita ja vanhuksia antamaan viimeiset roponsa ”Jumalalle” siinä toivossa, että hän parantaa ja pelastaa.

- Pertti Laakso -







# Täydellisyyden tavoittelusta takaisin ihmisyyteen

## Sensuuria, ehdottomuutta ja uhrautumista - eli kahdeksan vuotta bahá'í-uskon jäsenenä

Tutustuin bahá'í-uskoon ensimmäisen kerran lukiossa ystäväni kautta. Ahmin tuohon aikaan innokkaasti tietoa eri uskonnoista ja filosofioista, mutta ikinä en ollut kuullut bahá'í-uskosta. Kiinnostuksen herätessä ystäväni päätti kutsua minut kotiinsa perheensä tykö, ja pian aloitin ruhi-kurssiksi kutsutun henkisiin opetuksiin keskittyvän opintopiirin. Oppimani asiat tuntuivat järkeenkäyville, lennokkaita keskusteluita käytiin yömyöhään ja tapaamani bahá'ít vaikuttivat erittäin syvästi ja viisailla olemuksilla. Opin että bahá'í -uskon perusti Bahá'u'lláhiksi kutsuttu iranilainen mies 1800-luvun puolivälissä ja että uskonnon keskeisiin periaatteisiin kuuluivat miesten ja naisten tasa-arvo, uskonnon ja tieteen ristiriidattomuus sekä maailmanrauhan tavoittelu. Bahá'íden mukaan Bahá'u'lláh on Jumalan ilmaisi tälle ajalle ja että kaikki maailmanuskonnot ovat samaa progressiivista jatkumoa. Myös omaan kristilliseen perinteeseen liittyvät kysymykset tuntuivat saavan vastauksia bahá'í-tekstejä lukemalla.

Uusien ystäväni mukaan olin ”etsijä”, joka ei ole vielä löytänyt omaa henkistä polkuaan. Siinä mielessä he olivat oikeassa, että olin jo pitkään etsinyt turvaverkostoa joka toimisi puskurina muuten niin epävarman ja perusturvattoman elämäni välillä. Pian minulle kerrottiin, että bahá'í-usko on se ainoa oikea tie, vaikka kuulinkin myös jatkuvasti, että kaikki uskonnot sisältävät samat universaalit totuudet. Heittäydyn kokonaan tämän uuden maailman vieväksi varmana siitä, että nyt tiesin mitä tehdä elämälläni.

Jo uskontoaleni alkuvaiheessa aloin havaita ensimmäisiä merkkejä yhteisön epäkohdista. Ollessani vielä omaa paikkaansa etsivä potentiaalinen käännykseni, minusta oltiin hyvin kiinnostuneita ja saamani huomio oli suorastaan huumavaa. Mutta kun olin liittynyt jäseneksi, nuo ihmiset eivät enää osoittaneet halua viettää aikaa kanssani. Lukioaikainen ystäväni kuitenkin vakuutti, että bahá'í-usko ei ole yhtä kuin sen jäsenet, joten tulkitsin tämän käytöksen yksittäisten ihmisten epätäydellisyytenä. Yleisesti ottaen bahá'ít ovatkin erittäin älykkäitä, ystävällisiä ja kohteliaita ihmisiä. Useimmat heistä pyrkivät toimimaan vilpittömästi oikein ja monet ovat sisäistäneet uskon opit syväjuuria myöten. Valitettavasti juuri tämä omistautuneisuus teki myös minut sokeaksi uskonnon epäkohdille ja yhteisön sisäisille ongelmille.

Nauttiessani uskonnon aikaansaamasta alkuhurmoksesta päädyin lakaisemaan maton alle ne asiat, jotka eivät sopineet vanhaan sosiaaliseen todellisuuteeni ja sen arvoihin. Ennen olin vahvasti sitä mieltä, että homoseksuaalisuus ei ole sairaus tai synty, mutta jostain kumman syystä muuten niin täydellinen bahá'í-usko väitti toista. Homoseksuaalinen tuomitsemisen oli ristiriidassa myös bahá'íden julistaman uskonnon ja tieteen harmonian kanssa. Tämä häiritsi minua, mutta pystyin lopulta selittämään asian itselleni suotuisalla tavalla. Toinen kummallinen seikka liittyi naisten ja miesten väliseen tasa-arvoon. Bahá'í-usko on järjestäytyneet paikallisiin, kansallisiin sekä yleismaailmalliseen elimeen, jotka päättävät yhteisöä koskevista asioista. Hämmästyin oppiessani, että vaikka pai-

kallisiin ja kansallisiin neuvostoihin valitaan sekä miehiä että naisia suorilla demokraattisilla vaaleilla, yleismaailmallinen oikeusneuvosto koostuu yhdeksästä miehestä. Naisilla ei siis ylipäätään toimielimeen ole asiaa. Jotta yhteisön jäsenenä pysyminen oli mahdollista, oli tämäkin epäloogisuus sysättävä taka-alalle.

Yksi bahá'í-uskon kulmakivistä on ykseyteen pyrkiminen, mikä vuoksi erimielisyydet ja auktoriteetin kyseenalaistaminen ovat yhteisössä kiellettyjä. Esimerkiksi yksilöiden välisistä ristiriidoista oli siksi lähes mahdotonta puhua. Havaitsin, että ykseyteen ja harmoniaan pyrkiminen johti epämiellyttävien asioiden sivuuttamisen ja vähättelyn. Tämän seurauksena yhteisön ilmapiiri oli joskus erittäin tulehtunut ja kaikkea muuta kuin tervettä.

Yhtenäisyys on tälle uskonnolle tärkeää myös kollektiivisella tasolla. Bahá'ít pitävätkin uskontoaan virallisesti lahkouttamattomana ja oppiaan muuttumattomana. Tämä viehätti minua aluksi, sillä koin eri kristinuskon haarojen väliset kiistat naurettavina ja uskontoshoppailun moraalittomana. Todellisuudessa bahá'í-usko on jakautunut pienempiin haaroihin, jotka eivät ole hyväksyneet aika-ajoin tapahtuneita vallanvaihtoja tai joitain opinkappaleita. Virallinen Haifa-traditio määrittelee puhdasoppisuuden, jota varjellaan muun muassa sensuurilla, joka koskee bahá'í-uskon nimissä julkaistua kirjallisuutta. Jäseniä kehoitetaan myös olemaan lukematta toisinaajattelijoiden tai ”liitonrikkureiden” tekstejä. Oppien kyseenalaistamisesta ja liitonrikkuruudesta, eli uskon auktoriteetin vastustamisesta, ei kukaan tohtinut puhua ääneen muuta kuin kauhistelemaan sävyyn. Jos joku yhteisön jäsen toimii uskonnon oppien vastaisesti, häntä voidaan kehottaa palaamaan kaidalle tielle tai pahimmassa tapauksessa häneltä voidaan evätä äänestysoikeus yhteisön vaaleissa. Tottelemattomuudesta seuraavat konkreettiset sanktiot eivät ole välttämättä raskailta, mutta henkinen painostus on sitäkin suurempi.

Bahá'í-uskon mukaan ihmiskunta on tehnyt liiton Jumalan sekä tämän ilmaisijan kanssa. Tämä merkitsee sitä, että ihmiset ovat velvollisia seuraamaan Jumalan lähettämää profeettaa tai ilmaisijaa, joka bahá'ille tarkoittaa Bahá'u'lláhin oppien ehdotonta seuraamista. Uskon ylin auktoriteetti, joka tällä hetkellä on Israelissa majaansa pitävä yleismaailmallinen oikeusneuvosto, voi määrittää uskonnon vastustajan liitonrikkuriksi. Käytännössä liitonrikkuri on bahá'í, joka kyseenalaistaa uskon virallisen linjan. Bahá'í -tekstit kehottavat karttamaan ja jopa osoittamaan halveksuntaa nimityksen saanutta ihmistä kohtaan. Periaatteessa kenestä tahansa ei voi tulla liitonrikkuria, ellei oikeusneuvosto niin julista, mutta ollessani yhteisön jäsen oli tämä pelko selkeästi kaikkien yllä. Kukaan ei tahtonut saada syytteitä niskuroinnista.

Toisinaajattelijoiden leimaamisen takia yhteisössä vallitsee ilmapiiri, joka estää mielipiteiden vapaan ilmaisemisen ja oppien kyseenalaistamisen. Käytäntöä perustellaan uskonnon ykseyden säilyttämisen tärkeydellä. Kun itse kerroin yhteisölle tutkineeni internetistä löytämiä toisinaajattelijoiden tekstejä, minua varoitettiin joutumasta ulkomaailman pauloihin, sillä näitä kahta maailmaa ei voisi verrata keskenään.

Omat ongelmani yhteisössä alkoivat, kun tajusin olevani kykenemätön sopeutumaan bahá'íden vaalimaan elämäntapaan tai tiukkoihin moraalisääntöihin. Tuhoisaa oli niin monien uskontojen viljelemä ehdottomuus, joka aiheuttaa jäsenissä syyllisyyden ja hämmennyksen tunteita, kun oman havainnot eivät vastaa uskonnon todellisuutta. Bahá'ít tavoittelevat henkistä kehitystä, joka saavutetaan rukoilemalla, uskonnon kirjoituksia lukemalla ja palvelutekoja tekemällä. Armosta ei juurikaan puhuttu, vaan jäsenten tuli ponnistella jatkuvasti tullakseen täydellisimmiksi. Suorittamiseen ja itsensä vähättelyyn taipuvaiselle ihmiselle tämä ajatus sopi kuin hanska

käteen. Pidin itseäni lähes arvottomana, koska koin etten koskaan voinut olla tarpeeksi ”hyvä”. Omien voimavarojen ehtyminen ajoi joitakin yhteisön jäseniä loppuun palamiseen ja aiheutti muita stressiperäisiä oireita.

Yhteisö järjestää ydintoiminnoiksi kutsuttuja aktiviteetteja, joiden tarkoitus on opettaa ihmisille henkisistä periaatteista ja Jumalasta. Koin näiden aktiviteettien olevan hyödyllisiä ja ajatuksia herättäviä. Aluksi olinkin innoissani, sillä vihdoin tehtiin jotain konkreettista ihmiskunnan hyväksi! Varhaisuorten ryhmät esimerkiksi toteuttavat palvelutehtäviä, joiden tarkoitus on luoda yhteisöllisyyttä naapurustoissa ja lastentunneilla keskitytään pitkälti klassiseen hyve oppiin. Kaiken taustalla lymysi kuitenkin tarve opettaa bahá'í-uskoa ja kasvattaa yhteisön jäsenmääriä. Itsekin tahdoin kantaa korteni kekoon, mutta en kokenut ikinä riittäväni. Aina piti tehdä enemmän ja kun uusia jäseniä ei saatu, synnytti se paineen ryhtyä vielä suurempiin ponnistuksiin. Tajusin pikkujuljaa, että yhteisössä ei ollut tilaa olla heikko tai epätäydellinen.

Bahá'íden suuri päämäärä on maailmanrauhan saavuttaminen. Tämä on jalo tavoite, mutta harvat pystyvät toimimaan vilpittömästi auttamisen halusta, jos toimintaa ohjaavat ehdottomuuteen perustuvat säännöt. Missä tahansa yhteisössä syntyy sosiaalinen paine toimia odotusten mukaisesti ja välttää hankaluuksien aiheuttamista. Oman kokemuksen mukaan bahá'í -yhteisössä jopa ihailtiin itsensä ääriajoille viemistä ja omien tarpeiden uhraamista uskonnon hyväksi. Paikallisessa yhteisössäni ristiriidat kärjistyivät useiden bahá'íden eroon, kun vaatimukset jäseniä kohtaan kasvoivat kasvamistaan - henkilökohtaisten rajojen rikkominen synnytti pahoinvointia, jonka uskonnon luomat puitteet mahdollistivat.

Jälkeenpäin olen oppinut, että toisin kuin yhteisössä annettiin olettaa, bahá'í-usko ja sen historia on täynnä ristiriitoja. Ensimmäiset epäilyksen siemenet kylvettiin jo uskon liittymisen alkutaipaleella, mutta seurustelusuhte ei-bahá'ín kanssa sysäsi pyörät pyörimään toden teolla. Tajusin voivani pahoin ja tuntevani jatkuva syyllisyyttä omasta vajavaisuudestani. Tulen siihen lopputulokseen, että bahá'í-usko ei ole täydellinen uskonto eikä se tarjoa vedenpitäviä vastauksia nykyihmisen elämänhaasteisiin. Lopulta otin ratkaisevan askeleen, vaikka yhteisön reaktio pelottikin. Uskosta eronneita ei karteta tai uhkailla, mutta jos uskoo seuraavansa ainoa oikeaa polkua, ei kukaan voi olla reagoimatta lähtijään negatiivisesti. Erottuani olin hyvin tietoinen siitä, että bahá'ít tulevat aina pitämään minua potentiaalisena käännykseni. En kuulunut enää ”valittuihin”, mutta sen sijaan minusta tuli taas ihminen.

Bahá'í-uskolla on samat ongelmat kuin millä tahansa muulla uskonnolla tai liikkeellä: ahdasmielisyys, opin sisäiset ristiriidat, yhteisön kykenemättömyys kohdata ongelmia sekä jäsenten henkisen hyvinvoinnin vaarantaminen. Olin yhteisön jäsen kahdeksan vuoden ajan. Luulin, että olin löytänyt sen mitä olin aina etsinyt, mutta minun oli myönnettävä olleeni väärässä. Uskon epäkohdista puhuminen herättää minussa edelleen ristiriitaisia tunteita ja jopa pelkoa. Tiedän kuitenkin, että tarinani ansaitsee tulla kuulluksi.

- Nimim. Oman tiensä kulkija -

# Tuoreen koordinaattorin terveiset

Moi kaikki Muutoksen lukijat! Olen UUT:n vertaistukitoiminnan koordinaattori Laura.

On ollut ilo päästä aloittamaan työt UUT:lla. Oman suuren kiinnostuksen sekä myös omien kokemusten myötä koen järjestön toiminnan hyvin tärkeäksi. Työ on monipuolista, ja päätehtävänäni on koordinoida sekä kehittää UUT:n vertaistukitoimintaa. Haluan olla mukana luomassa UUT:sta vielä helpommin lähestyttävää järjestöä, josta mahdollisimman moni uskonsa tai uskonyhteisönsä kanssa vaikeuksiin joutunut voisi löytää apua ja tukea tilanteeseensa.

Tässä on lyhyt kertaus siitä, millaista vertaistukea UUT tällä hetkellä tarjoaa:

Vertaistukiryhmiemme säännöissä korostuvat muun muassa luottamus, kunnioitus toisia ja erilaisia mielipiteitä ja vaakaumuksia kohtaan sekä oman itsen hoitaminen. Kehotamme myös kohteliaisuuteen ja ystävällisyyteen toisia kohtaan.

UUT:n vertaistuki on suunnattu henkilöille, ”jotka ovat, tai ovat aiemmin olleet, tiukan tai ahdasmielisen uskonyhteisön, järjestön tai muun tiiviin ryhmittymän vaikutuksen alaisuudessa, tai jotka ovat huolissaan oman läheisensä osallisuudesta tällaisen ryhmän vaikutuspiirissä”. Vertaistuki tarkoittaa itsen ja toisten samankaltaisia asioita kokeneiden tasavertaista tukemista esimerkiksi ryhmässä. UUT:lla vertaistuki on hyvin merkittävä osa järjestön toimintaa. Toimintaamme osallistuvat ihmiset ovat kokeneet monenlaisia asioita monenlaisissa uskonyhteisöissä, ja kaikkien toimintaamme osallistuvien kokemukset ovat ainutlaatuisia. Kysyntää on sekä ryhmille, joissa osapuolet ovat eri uskonyhteisöistä, että tietyistä taustasta tulevien omille vertaistukiryhmille.

Kasvotusten kokoontuvia vertaistukiryhmiä toimii tällä hetkellä yhdeksällä eri paikkakunnalla. Kasvotusten tapaavien ryhmien aikataulut löytyvät nettisivuiltamme uut.fi sekä Facebook-sivuiltamme facebook.com/UUTry. Ryhmiin voi saapua ilman ennakkoilmoittautumista. Olemme juuri aloittaneet myös kansainvälisen ryhmän Helsingissä.

Vertaistukemme toimii myös netissä. Facebookissa toimii useita erityyppisiä ryhmiä. Ryhmät ovat salaisia. Netissä tapahtuvan vertaistuen hyvänä puolenä on se, että kynnys osallistua voi

olla matalampi, kun tuki ei ole aikaan ja paikkaan sidottua. Ryhmissä kuka tahansa voi aloittaa keskustelun haluamastaan aiheesta, tai osallistua jo luotuihin viestiketjuihin.

Pyrimme laajentamaan netissä tapahtuvaa vertaistukea myös Heimo-yhteisöön, jossa samankaltaisia asioita kokeneet voivat keskustella ja saada tukea toisiltaan nimettöminä. Heimossa keskustelu tapahtuu nimimerkillä, eikä omaa henkilöllisyyttään siis tarvitse kertoa kenellekään. Näin vaikeista asioista voi olla helpompi puhua ilman häpeään joutumisen pelkoa. UUT:n keskusteluryhmä löytyy nimellä ”Uskontojen uhrien tuki -ryhmä”. Se on suljettu ryhmä, johon pääsee mukaan erikseen pyytämällä. Ryhmän löydät osoitteesta heimo.co/t/uskontojen-uhrien-tuki. Minuunvoittoa yhteyttä osoitteeseen: laura.laukkanen@uut.fi, jos haluaa osallistua toimintaamme, tai kysyä mitä tahansa vertaistukitoimintaan liittyvää. Otan mielelläni myös ideoita ja palautetta vastaan. Pyrimme kehittämään toimintaamme jatkuvasti.

Vertaistuen mahdollistavat monet vapaaehtoisemme, jotka tekevät upeaa työtä. Vaikka en ole vielä kauaa ollut UUT:lla, olen jo saanut huomata, kuinka hieno ja osaava joukko vapaaehtoisia meillä on. On ilo työskennellä osana UUT:n monipuolista joukkoa!

- Laura Laukkanen -



LAURA LAUKKANEN  
Vertaistukikoordinaattori

KUVA: JONI VALKILA

# Puheenjohtajan palsta

## Kirjasta Harhaanjohtajat - Vahvassa uskossa

Kevään 2017 keskustelu on käynyt ajoittain kiivaana kirjan Harhaanjohtajat - Vahvassa uskossa (Docendo) ympärillä. Kirjan ovat kirjoittaneet Terho Miettinen ja Raija Pelli. Palautteen voi jakaa karkeasti kolmeen luokkaan. Ne, jotka hyötyvät vahvauskoisista, ja ovat itsekin vahvauskoisia, ovat hyökänneet kirjaa vastaan kovimmin. Tämä oli toki odotettavissa, mutta se, että käytetään tahallisia argumentaatiovirheitä, kertoo keskustelun tasosta. Hengen hedelmät vaikuttavat unohtuneen. Silmiinpistävä piirre on takertuminen pieniin virheisiin tai epätarkkuuksiin. On selvää, että huolellisestikin tehtyyn teokseen jää virheitä. Takertumalla lillukanvarsiin vältetään itse ongelmista keskustelu, mikä on hyvin valitettavaa. Ehkä vahvauskoisten mielestä heitä kohtaan esitetyn kritiikin pitäisi olla täydellistä ja mieluiten tulla täydellisiltä ihmisiltä. Helposti unohtuu, että ilman kritiikkiä ei ole kehitystä.

Toinen luokka palautteessa tulee ihmisiltä, joilla ei ole ollut omakohtaista suhdetta uskonliikkeisiin. He näkevät kirjan asiallisesti. Näistä voidaan poimia esimerkiksi Talouselämä-lehden näkemys, joka tiivistyy seuraavaan:

*”HYVÄÄ. Tekijät ruotivat uskonlahkoon kuulumisen psykologiaa perusteellisesti.*

*”HUONOA. Paikoitellen turhan väritetty kerronta ja rönsyilevä rakenne.”*

Kolmannen luokan kirjan saamista palautteesta muodostavat ihmiset, jotka ovat olleet jonkin uskonyhteisön, esimerkiksi helluntailaisuuden, jäsenenä. He ovat pitäneet kirjaa ”puhdistavana” ja sanovat sen tarjoavan selityksen nuoruuden aikaiseen ahdistukseen, joka johtui osallistumisesta minuutta tuhoavaan hengelliseen järjestykseen. Erään palautteen mukaan kirja on ”huikea, harmoninen ja kiihkoton. Ja mikä suurinta siitä sai vaikutelman myötätunnosta. Sydämen kautta suodatettu.”

### Lahko vai ei?

Osa helluntailiikkeen tai (uus)karismaattisten seurakuntien jäsenistä katsoo, ettei kuulu lahkoon. Kysymys ei ole yksiselitteinen. Laajemmin ajateltuna yksi vapaiden suuntien, erityisesti (uus)karismaattisten uskonyhteisöjen, ongelmista on johtajakulttuuri. Hengelliset johtajat keräävät seuraajia ja sopivan tilaisuuden tullen he saattavat viedä seuraajansa uuteen uskonyhteisöön. Johdon autoritaarisuus on yksi lahkon tunnusmerkeistä. Jos johtaja kehottaa seurakuntalaisia polvistumaan eteensä, yhteisö vaikuttaa epäilyttävästi lahkolta.

Muut lahkon tunnusmerkit täytyvät ainakin osassa karismaattisia ja siten myös helluntailaisia uskonyhteisöjä. Lahko ei omasta mielestään ole lahko.

Lahkot haluavat nähdä itsensä parempina kuin muut, puhutaan elitismistä. Tämä voi johtaa julkeuteen ja röyhkeyteen. Mustavalkoinen ajattelutapa näkyy opetuksissa ja puheissa. Hyvä vastaan paha, nöyryys vastaan ylpeys ja niin edelleen.

Kun uusi ihminen tulee uskonyhteisöön, hänestä ollaan kiinnostuneita ja hän saa osakseen huomiota. Puhutaan rakkauspommituksesta. Pikkuhiljaa uusi tulokas ohjelmoituu ajattelemaan kuten muut uskonyhteisössä. Ihminen selittää epäonnistumisensa alun perin liian kovien vaatimusten täyttämiseksi omilla virheillään ja kokee syyllisyyttä ja häpeää. Asiasta laajemman artikkelin Jumalan haarniska on kirjoittanut vuoden 2016 mUUTos-lehdessä Sami Nykter. Nykter kir-



TERHO MIETTINEN  
USKONTOJEN UHRIEN TUKI UUT RY,  
HALLITUKSEN PUHEENJOHTAJA

joittaa ansiokkaasti mormonikirkon harjoittamasta ajattelun manipulaatiosta. Kirjoitus on tehty osin Luna Lindseyn kirjan Lifting the veil of mormon mind control pohjalta. Kirjoituksen näkemyksiä voi soveltaa hyvin moniin uskonyhteisöihin, myös karismaattisiin.

Tavallisesti lahko nähdään irtiottona jostain aiemmasta uskonyhteisöstä. Tämän lahkon tunnusmerkin monet (uus)karismaattiset uskonyhteisöt näin ollen täyttävät.

### Mikä on totta?

Esimerkiksi helluntaiseurakuntien jäsenet voivat kokea olevansa erityisesti siunattuja. Puoliso on löytynyt omasta uskonyhteisöstä, lapset ovat kilttejä, on opiskeltu hyvät ammatit ja ura on nosteessa. Omakotitalon nurmikko on hyvin leikattu, kultainen noutaja koulutettu ja farmarimaasturi tuore. Tämä voi olla oikea ja tosi kokemus.

Samaan aikaan vallitsee toisenlainen todellisuus, joka myös on totta. Ihminen saattaa kamppailla henkensä edestä, olla suljetulla osastolla ja murehtia, miksei Jumala kuule. Miksen minä parantunut? Miksei Jumala vastannut rukouksiini? Miksen oppinut puhumaan kielillä? Miten rakastavaksi väitetty Jumala aina kulkee ohitseni? Miksi juuri minä olen joutunut hyväksikäytön uhriksi seurakunnassa? Nämä henkilöt saattavat joutua käsittelemään traumojaan vuosikymmeniä.

Kirja Harhaanjohtajat - Vahvassa Uskossa pureutuu uskontojen varjopuoliin. Niitä on syytä tutkia ja tuoda esiin. Heikompia tulee suojella. Myös lasten asemassa on vielä parannettavaa. Tämä tuli ilmi Espoossa 19-20.5.2017 Missiomaailman järjestämän Nouse Suomi -tilaisuuden tapahtumissa. Vähemmän onnellisen näköisiä lapsia kaadettiin, ja joku lapsista tärisi. Tapahtumaa järjestämässä oli myös helluntaiseurakuntia.

Missä on vallankäyttöä, on myös vallan väärinkäyttöä, vaikka kuinka oltaisiin Herran erikoispyhiä.

- Terho Miettinen -

# Tue UUT:n toimintaa liittymällä jäseneksi!

Jäsenyytemme ei maksa paljon: 20 euroa tai 10 euroa niiltä, jotka kokevat maksukykyensä syystä tai toisesta alentuneeksi.

Jäsenenä pääset vaikuttamaan toimintaamme ja saat Muutos-lehden postitettuna kotiisi. Mutta ennen kaikkea jäsenenä tuet toimintaamme ja autat meitä auttamaan uskonnon uhreja.

Saamme rahoitusta toimintaamme yhteiskunnalta, mutta jäsenistömme tuki jäsenmaksujen ja lahjoitusten kautta on meille välttämätöntä.

Voit liittyä jäseneksemme nettisivujemme [www.uut.fi](http://www.uut.fi) kautta. Klikkaa otsikkoa ”tapoja auttaa” ja sitten ”liity jäseneksi”.

YHTEYSTIEDOT

SÄHKÖPOSTI: [TIEDOTUS@UUT.FI](mailto:TIEDOTUS@UUT.FI)

INTERNET: [WWW.UUT.FI](http://WWW.UUT.FI)

**UUT** uskontojen  
uhrien tuki **UUT ry**